

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2003-2004

9 december 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het vaccinatiebeleid in het onderwijs voor de verplegings- en verzorgingssector

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vier VGC-denksproten omtrent de inschrijvingsplicht en het gelijkeonderwijskansendecreet

Vraag om uitleg van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de herinvoering van herexamens in het secundair onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vermelding van het leervak 'gebarentaal' op het diploma van de afgestudeerde geaggregeerden secundair onderwijs, groep 1

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 9 december 2003

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.32 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het vaccinatiebeleid in het onderwijs voor de verplegings- en verzorgingssector

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het vaccinatiebeleid in het onderwijs voor de verplegings- en verzorgingssector.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het is niet de eerste keer dat het vaccinatiebeleid in het onderwijs voor de verplegings- en verzorgingssector aan bod komt. Het gaat in feite over alle mogelijke stages van het secundair en hoger onderwijs in de zorgsector.

Ik heb veel reacties ontvangen nadat ik scholen en stageplaatsen op de hoogte had gesteld van mijn voornemen een vraag te stellen. De concrete aanleiding was de betoging van de hogescholen op 19 november 2003. Een studente klaagde toen in een interview de onduidelijkheid en de kostprijs van het vaccinatiebeleid aan. Ik wil hier overigens ook ingaan op de medische onderzoeken, want dat hangt ermee samen. Dat was niet aangekondigd, dus ik neem het de minister niet kwalijk als ze daar niet op ingaat.

In het basis- en secundair onderwijs worden de medische aspecten opgevolgd door de CLB's. Men bouwt daarvoor voort op wat Kind en Gezin is begonnen, met geregelde medische onderzoeken en

gratis vaccinaties. Stagelopende studenten van het technisch secundair en het beroepssecundair onderwijs worden bovendien jaarlijks op tbc gescreend. Zodra leerlingen worden beschouwd als werknemers – recente wetgeving geeft daar aanleiding toe -, ontstaat een vacuüm. Dat is zeker het geval voor plus-18-jarigen, want zij vallen niet onder de CLB-regelgeving. Op stagelopende jongeren zouden het bestaande KB van 3 mei 1999, dat werd aangepast in het KB van 3 mei 2003, en de artikelen 124 en 128bis van de arbeidsbescherming van toepassing zijn.

De strikte toepassing van de wet over het welzijn op het werk heeft voor stagiairs die zijn gelijkgesteld met werknemers implicaties op het vlak van de arbeidsgeneeskunde. De werkgever is wettelijk verplicht om ervoor te zorgen dat stagelopende leerlingen of studenten bij de aanvang van een stage een arbeidsgeneeskundig onderzoek ondergaan en de nodige vaccinaties krijgen. De regeling dat dit op elke nieuwe stageplaats moet gebeuren, is ondertussen veranderd.

Sinds mei 2003 is de regelgeving van toepassing op alle leerlingen en stagiairs van minder dan 21 jaar die zijn tewerkgesteld in het kader van een leerprogramma om beroepservaring op te doen. Alle personen die jonger dan 25 zijn en een beroepsopleiding volgen waarvan het studieprogramma in een of andere vorm van arbeid in een onderneming voorziet, vallen ook onder die regelgeving. De werkgever moet de onderwijsinstelling op de hoogte brengen van het risico dat leerlingen of studenten lopen en aangeven of het jaarlijks onderzoek volstaat, dan wel of er bijkomende onderzoeken, specifiek toezicht, vaccinaties of bijzondere preventie nodig is, bijvoorbeeld in het kader van moederschapsbegeleiding en blootstelling aan ioniserende straling. De werkgever moet ook een risicopreventieplan opstellen en overhandigen aan de onderwijsinstelling en stagiair. Hij moet ook vorming geven over preventiemaatregelen.

Van Cleuvenbergen

Er is ook bepaald wie de medische onderzoeken moet uitvoeren : een externe of interne dienst voor preventie en bescherming op het werk. Alle resultaten, met inbegrip van de vaccinaties, moeten op een kaart worden genoteerd, en zowel de onderwijsinstelling, de stagiair als de werkgever kunnen daar een kopie van krijgen. In vergelijking met vroeger moeten de stagiairs niet langer voor elke stageplaats een medisch onderzoek ondergaan en werd een kaart ingevoerd waarop alles wordt bijgehouden. Als er een bewijs is van een medisch onderzoek of een vaccinatie die is uitgevoerd door een arbeidsgeneeskundige dienst in het kader van het onderwijs of de opleiding, of werd uitgevoerd door een instelling die bevoegd is voor de gezondheid op scholen zoals de CLB's, dan moet de werkgever dat niet meer overdoen.

Met uitzondering van het laatste punt is de regeling verbeterd en vereenvoudigd. Ik heb echter vastgesteld dat het laatste punt gevoelig ligt. Op bepaalde stageplaatsen worden geen stagiairs meer aanvaard, tenzij de onderwijsinstelling zorgt voor een bewijs van medisch onderzoek en vaccinatie, georganiseerd door de school of een erkend CLB.

Er zijn echter problemen bij de CLB's. Er is immers geen arbeidsgeneeskundige dienst of een arbeidsgeneesheer aanwezig. In de praktijk is zo'n voorwaarde bijgevolg onmogelijk te realiseren. De stageplaatsen willen geen stagiairs als de scholen er niet voor zorgen dat de voorwaarden vervuld zijn. Dat heeft zware gevolgen, de hete aardappel wordt naar de minister doorgeschoven. Het gaat om heel wat scholen van het hoger onderwijs en het vierdegraadsonderwijs. Voor al deze leerlingen moet een jaarlijks onderzoek worden georganiseerd, en de vaccinaties moeten worden bijgehouden. Op verzoek van de werkgever moet bovendien een geneeskundig onderzoek mogelijk worden gemaakt. Dat wordt nu van de minister verwacht. Het gaat soms om vrij dure vaccinaties, zoals de hepatitisvaccinatie die in de toekomst aan iedereen zal worden verstrekt. Voor de eerstkomende jaren betekent deze vaccinatie een extra uitgave.

Een aantal problemen blijven bestaan. Ten eerste rijst de vraag wie verantwoordelijk is voor de vaccinaties. Bij de stageplaatsen wordt het probleem naar het onderwijsveld doorgeschoven. Is het onderwijs daarvoor verantwoordelijk, vermits onderwijs voor de stageplaatsen zorgt ? Organiseert of betaalt in dat geval de individuele school de vaccinatie, of is het de individuele stagiair ? Hoe wordt het probleem praktisch opgelost ? Worden er nog

stageplaatsen voor de studenten gevonden ? Wat gebeurt er met het plan dat de minister naar voren had geschoven om in de toekomst nog veel meer stageplaatsen te voorzien in alle takken van het onderwijs ?

Ten tweede vraag ik mij af of de CLB's bevoegd zijn. Moeten zij bedrijfsartsen aannemen ? Mogen zij geschiktheidsattesten aan studenten geven ? Mogen stagiairs bepaalde vaccinaties weigeren ? Hoe strookt dat met de stageplaatsen ? Tot nu toe konden ouders sommige vaccinaties weigeren.

Bepaalde vaccinaties hebben pas uitwerking na een bepaalde tijd. Concreet is bijvoorbeeld een vaccinatie tegen hepatitis B dan nodig bij het begin van het schooljaar. Hoe wordt dat georganiseerd ? De vraag is ook wie de vaccinatie dan moet betalen. Voor heel wat vaccinaties doet het Fonds voor de Beroepsziekten een tegemoetkoming. De scholen weten dat het Fonds de betaling soms zes tot twaalf maanden later doet. Gewoonlijk werden de vaccinaties geprefinancierd door de diensten Arbeidsgeneeskunde. Nu wordt dat geweigerd en wordt stagiairs gevraagd om dat bedrag voor te schieten. Dat is bedreigend voor studenten die minder bemiddeld zijn.

Geldt deze regeling voor alle studenten die stage doen in een zorgrichting ? In het beroepsonderwijs zijn er heel wat zorgrichtingen. Er zijn de vierdegraadsopleidingen, het onderwijs sociale promotie en verder het hoger onderwijs met verpleegkunde of orthopedagogiek. Wie financiert dit ? Is het de werkgever of in dit geval de stageplaats ? Zijn het de Vlaamse en de federale diensten ? Ik verwijs voor sommige stageplaatsen naar het Fonds voor Beroepsziekten. Betaalt het ministerie voor Onderwijs ? Stages zijn een voorgeschreven onderdeel om toegang te krijgen tot het beroep. Ik pleit ervoor dat het federale niveau hier een deel van de verantwoordelijkheid opneemt.

Geldt de regeling ook voor de docenten ? Zij vallen onder de verantwoordelijkheid van de schooldirectie en moeten aan bepaalde eisen voldoen als zij aan stagebegeleiding doen. Als de scholen hiervoor moeten opdraaien, ontstaat een probleem met de enveloppen. Worden de docenten hiertoe verplicht ? Of moet het hen vrijblijvend worden aangeboden ? Hoe zal hierover worden gecommuniceerd met het onderwijsveld, de studenten, docenten en leerkrachten ?

Deze vragen gaan in feite over een grijze zone. We zijn hier al een aantal jaren mee bezig, maar we slagen er blijkbaar niet in dit probleem definitief op

Van Cleuvenbergen

te lossen. Het zou toch jammer zijn dat er eerst een zwaar arbeidsongeval moet gebeuren vooraleer men rond de tafel gaat zitten. De onduidelijkheid die er nu heerst, is voor de mensen uit de sector niet langer draaglijk.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen, ik moet u eigenlijk een beetje terechtwijzen. U hebt naast uw oorspronkelijke vragen namelijk zoveel nieuwe vragen gesteld dat u moeilijk kunt verwachten dat de minister daar vandaag allemaal op kan antwoorden. Eigenlijk had u er beter aan gedaan uw vraag in te trekken en een nieuwe vraag in te dienen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : De vragen waarop de minister nu niet kan antwoorden, zal ik later opnieuw stellen via schriftelijke vragen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik zal me grotendeels beperken tot de vragen die mevrouw Van Cleuvenbergen oorspronkelijk had gesteld. Wel kan ik iets zeggen over de stand van zaken betreffende de gesprekken die momenteel op federaal niveau worden gevoerd over de stage in het algemeen. Dat kan misschien een aanzet vormen om hierover na de kerstvakantie eens wat uitgebreider van gedachten te wisselen. Het gaat hier namelijk om een belangrijk thema dat duidelijk in een stroomversnelling zit. Om een antwoord te kunnen geven op uw vragen, heb ik me ook laten informeren door het kabinet Welzijn, omdat het hier gaat om een gedeelde verantwoordelijkheid.

Het vaccineren van leerling-stagiairs en student-stagiairs past in de maatregelen op het preventief gezondheidstoezicht zoals bepaald in de federale wetgeving op het welzijn op het werk. Het hangt samen met het verplicht arbeidsgeneeskundig onderzoek dat alle werknemers en ook de gelijkgestelde werknemers, zoals de leerling-stagiairs en de student-stagiairs, moeten ondergaan. Dit onderzoek moet ten minste één keer gebeuren en kan, afhankelijk van de risico-analyse, meerdere keren worden ondergaan, al dan niet periodiek. Het is meer bepaald de preventie-adviseur die de aan een bepaalde arbeidspost of stageplaats verbonden beroepsrisico's vaststelt en in functie daarvan beslist of er een medisch onderzoek moet plaatsvinden en hoe hier invulling aan wordt gegeven. Hij stelt bij-

voorbeeld vast of er al dan niet moet worden gevaccineerd.

Door een recente wijziging van de federale regelgeving op 28 mei 2003 mag ook de onderwijsinstelling de nodige schikkingen treffen om het arbeidsgeneeskundig onderzoek te laten uitvoeren. Oorspronkelijk kon uitsluitend de stageverlenende onderneming of instelling zelf hiermee worden belast.

Ik ben van oordeel dat de onderwijsinstellingen goed op de hoogte zijn van deze problematiek. Voor het secundair onderwijs wordt alleszins enige toelichting verstrekt inzake het arbeidsgeneeskundig onderzoek in de ministeriële omzendbrieven van 16 september 2002 betreffende de leerlingstages. Voor het hoger onderwijs valt de toepassing van de wetgeving op het welzijn op het werk volledig onder de autonome bevoegdheid van de instellingen. De Vlhora volgt de problematiek op in het kader van deze autonomie. Volgens mijn informatie communiceert de Vlhora hierover ook met de hogescholen, ik kan u echter niet medelen hoe dikwijls hij dat doet.

De verantwoordelijkheid wordt gedragen door de stagegever zelf of door de onderwijsinstelling, indien ze daartoe bereid is. De partij die de verantwoordelijkheid op zich neemt, moet ook de financiële kost van het onderzoek dragen, en daar draait het natuurlijk om. De vaccins tegen een aantal specifieke beroepsrisico's worden gefinancierd door het federale Fonds voor Beroepsziekten, voor zover het erkende beroepsrisico's betreft. Ten slotte zijn er ook individuele vaccinaties waarvoor in sommige gevallen een tegemoetkoming van het Riziv mogelijk is. Dat hangt dan een beetje af van de specifieke problemen die mensen kunnen hebben.

De bevoegdheid om te vaccineren komt toe aan elkeen die over een daartoe geschikte erkende beroepstitel beschikt, dus ook in het kader van het CLB-medisch toezicht. Het uitreiken van geschiktheidsattesten is evenwel een andere zaak. Hiervoor komen immers alleen bedrijfsgeneesheren in aanmerking. De artsen die zijn verbonden aan de CLB's, zullen meestal niet over deze bijzondere bevoegdheid beschikken.

Het arbeidsgeneeskundig onderzoek voor leerlingen en studenten ligt momenteel zeer gevoelig, niet in het minst omwille van de eraan verbonden kosten. Hoewel niemand de noodzaak van een dergelijk onderzoek uit hoofde van de fysieke en psychische bescherming van de jongere betwist, ligt het doorrekenen van de kost moeilijk. Bij de bedrijven en instellingen doet het namelijk hun be-

Vanderpoorten

reidheid afnemen om stageplaatsen te creëren, zoals mevrouw Van Cleuvenbergen reeds opmerkte. Er gaat immers heel wat tijd en energie naar het opleidingsaspect en op stagiairs kan bezwaarlijk het principe van de economische meerwaarde worden toegepast. Bij de onderwijsinstellingen ligt die kost uiteraard ook moeilijk omdat hun werkingsbudget sowieso beperkingen oplegt. Ook bij de overheid ligt dat moeilijk omdat de huidige budgettaire omstandigheden weinig ruimte laten voor nieuwe initiatieven op het vlak van financiering of subsidiëring.

Daarom ben ik ook blij met het initiatief dat ik heb genomen in samenwerking met mijn Franstalige collega's. Op 18 december hebben we een afspraak met staatssecretaris Van Brempt om heel de stageproblematiek te bespreken. Het is de uiteindelijke doelstelling om wat de kosten betreft ofwel een aparte onderwijsparagraaf toe te voegen aan de wetgeving ter zake, ofwel een regeling uit te werken die ervoor zorgt dat de scholen in kwestie daar niet al te veel van hun werkingsmiddelen aan moeten besteden.

Ik kan me voorstellen dat het niet overal om dezelfde hoeveelheden en noodwendigheden gaat. Zoals het nu zou moeten worden geïmplementeerd, leidt dat tot grote uitgaven voor de scholen, terwijl we ernaar streven om de werkingsmiddelen van de scholen te verhogen. Ik vind dat dit geld dus beter aan iets anders kan worden besteed. Op 18 december wordt daarover gepraat. Misschien is het nuttig om het daarover na nieuwjaar opnieuw te hebben, aan de hand van een nieuwe vraag of interpellatie.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Dat is een zeer goed voorstel. De minister verwijst voor het secundair onderwijs naar de omzendbrief van 16 september 2002. De nieuwe wetgeving vereist echter een aanpassing.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vier VGC-denksporen omtrent de inschrijvingsplicht en het gelijkeonderwijskansendecreet

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Lootens-Stael tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vier VGC-denksporen omtrent de inschrijvingsplicht en het gelijkeonderwijskansendecreet.

De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de afgelopen maanden is hier al veel gedebatteerd over de inschrijvingsplicht en het aanmeldingsrecht in het onderwijs. Het zijn problemen die voortvloeien uit het GOK-decreet, en ze hebben een bijzondere weerslag voor Brussel.

In het parlement werd zeer recent een resolutie goedgekeurd waarin de Vlaamse regering wordt gevraagd om zo vlug mogelijk een oplossing uit te werken. Ondertussen heeft de heer Vanhengel, collegelid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, vier voorstellen van de administratie voor een juridisch advies voorgelegd aan professor Verstegen. Dat zou ertoe moeten leiden dat we de huidige problemen kunnen wegwerken. Dit schooljaar zijn er immers ouders die met het ene kind naar de ene school, en met het andere kind naar een andere school moeten.

Een verandering van de decretale regeling lijkt me de enige oplossing, en dat is de exclusieve bevoegdheid van het Vlaams Parlement. Ons voorstel is eenvoudig. De absolute inschrijvingsplicht zoals die in het GOK-decreet is bepaald, moet worden geschrapt. Er moet bij de inschrijvingen in de Brusselse Nederlandstalige scholen absolute voorrang worden gegeven aan Nederlandstalige kinderen. Iedereen die logisch nadenkt, moet dit kunnen onderschrijven. Niemand kan het ons kwalijk nemen dat wij in ons eigen onderwijs ervoor kiezen om Nederlandstalige kinderen eerst in te schrijven. Franstalige ouders en zelfs Franstalige politici kunnen daar zeker begrip voor opbrengen. Het is niet normaal dat Nederlandstalige kinderen uit de boot vallen.

Lootens-Stael

Mevrouw de minister, afgelopen vrijdag heeft de heer Vanhengel de studie van professor Verstegen overhandigd. Uit de studie kan ik niet afleiden welke de vier voorstellen zijn die aan hem zijn voorgelegd. In de studie behandelt hij één voorstel. Wat zijn de andere mogelijkheden, en wat is uw houding hieromtrent? Welk voorstel zult u in aanmerking nemen? Of zult u een eigen voorstel uitwerken? Komt er een apart Brusseldecreeet, of komt er een amendering van het GOK-decreet, zoals professor Verstegen schijnt voor te stellen? Ik begrijp dat de scholen de vrijheid hebben om al dan niet het door professor Verstegen voorgestelde systeem te aanvaarden. Hij stelt voor om tot en met februari een beperkte voorrangsregeling in te voeren. In het slechtste geval, als geen enkele school het voorstel aanvaardt, staan de Nederlandstalige kinderen in Brussel geen stap verder. Dat is ook het geval voor die kinderen waarvan de scholen in hun omgeving het voorstel niet aanvaarden. Wat gebeurt er met kinderen die zich pas na 1 februari aanmelden, bijvoorbeeld na een verhuis naar Brussel?

Dit voorstel biedt geen garantie dat alle problemen zijn opgelost. En wat gebeurt er voor het schooljaar 2004-2005? Ik heb immers begrepen dat dit voorstel dan niet meer van toepassing zou zijn. Dat zou jammer zijn, want de problemen van vandaag zullen zo worden bestendig.

Als het over zeven mensen gaat, dan zijn het er zeven te veel. Het is een echte schande dat het er zeven zijn, en misschien worden het er volgend jaar wel veertien of twintig. Elk geval is er eentje te veel, en is een smet op het onderwijsbeleid. Er moet een overgangsregeling komen voor het schooljaar 2004-2005, zodat de huidige problemen worden weggewerkt. Kunt u geen regeling uitwerken waarbij automatisch voorrang wordt gegeven aan Nederlandstaligen?

De voorzitter : Mevrouw Van Nieuwenborgh heeft het woord.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh : In de geschreven tekst van de heer Lootens-Stael stelt hij dat we in de scholen een eigen-volk-eerstbeleid moeten voeren. Wat bedoelt hij daarmee?

De heer Dominiek Lootens-Stael : Er moet voorrang worden gegeven aan Nederlandstalige kinderen. Dat is toch duidelijk?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : In de ad-hocwerkgroep is meer dan eens gesproken over de juridische problemen die wijzigingen met zich kunnen meebrengen. Het Vlaams Blok stelt altijd dat het de resolutie niet mocht ondertekenen, maar ik stel vast dat de partij dat met veel plezier heeft geweigerd.

Die resolutie was belangrijk. In de tekst van de heer Lootens-Stael staat veelvuldig het woord 'moeten'. Waar wil het Blok met de Nederlandstalige kinderen naartoe? De partij negeert de multiculturele samenleving die in Brussel echt bestaat. Als de partij pleit voor eigen volk eerst, moet ze consequent zijn, en de heer Lootens-Stael als eerste. Hij mag niet van twee walletjes eten en ginder iets anders zeggen dan wat hij hier zegt.

Het voorstel van professor Verstegen bevat veel mogelijkheden om tegemoet te komen aan de problemen van Nederlandstalige Brusselse ouders zoals die hier in de hoorzitting zijn verwoord. Ze vragen zich af of ze met hun kinderen ergens terecht kunnen. Geen enkele ouder vroeg een absolute voorrang op anderstaligen. Ze stellen dat ze voor de multiculturele school zijn. Het voorstel van professor Verstegen is zeer goed, want het biedt Nederlandstalige kinderen die op tijd worden ingeschreven het onderwijs waar ze recht op hebben.

Wat gebeurt er dan als de school vol is? Er zijn nu eenmaal fysieke grenzen aan hoeveel kinderen een school kan opvangen. Dat is normaal, elke Vlaamse school heeft een maximum. Ik baal overigens van een eigen-volk-eerstaanpak.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil hier zeker niet het advies van professor Verstegen interpreteren. Wie daarover meer uitleg wil, moet zich wenden tot de professor zelf of tot de VGC die hem de opdracht heeft gegeven. In mijn antwoord zal ik een overzicht geven van de stand van zaken, en aangeven welke stappen nog moeten worden gezet om tot een ontwerp of voorstel van decreet te komen.

Er kan geen sprake zijn van de schrapping van het recht op inschrijving zoals het in het GOK-decreet is bepaald, ook als de schrapping alleen van toepassing zou zijn op het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. De specificiteit die in het tweetalig gebied

Vanderpoorten

Brussel-Hoofdstad bestaat, reikt mijns inziens niet zo ver dat zij een absolute voorrang kan verantwoord worden in het kader van wat de heer Lootens-Stael een eigen-volk-eerstpolitiek noemt. Zo'n voorstel is bovendien in strijd met andere rechtsregels. Ten slotte blijft hij nog altijd spreken van een absoluut inschrijvingsrecht, terwijl het GOK-I decreet dit inschrijvingsrecht heeft genuanceerd. Het is fout over het absoluut karakter ervan te blijven spreken.

De toepasbaarheid van de decretaal vastgelegde inschrijvingsprocedures wordt in Brussel in vraag gesteld. Daarom is ervoor gekozen om dit verder te evalueren en te zoeken naar voorstellen die de bestaande regeling verbeteren. Een belangrijk criterium daarbij is dat de fundamentele uitgangspunten van het decreet worden gerespecteerd. Een eventuele verfijning van het inschrijvingsrecht voor Brussel moet hoe dan ook gebeuren met respect voor de principes van het GOK-I decreet.

Het advies van professor Verstegen is gevraagd door minister Vanhengel. Eigenlijk moeten hij en professor Verstegen dit advies verduidelijken. Op uitnodiging van minister Vanhengel heb ik de toelichting bijgewoond en het volledige advies ook ontvangen. Overigens is dit advies zeer uitgebreid, en kan deze toelichting onmogelijk op alle aspecten van het probleem ingaan.

De voorstellen die minister Vanhengel voor advies heeft voorgelegd aan professor Verstegen hebben betrekking op de schrapping van de bepalingen over de relatieve aanwezigheid van anderstaligen in de Nederlandstalige scholen in Brussel, zodat de techniek van doorverwijzen op elk ogenblik kan worden toegepast : tijdens de inschrijvingsperiode het in absolute termen voorrang geven aan Nederlandstalige leerlingen die genoteerd staan in een aanmeldingsregister, en de invoering van twee inschrijvingsperiodes. Wat dat laatste betreft, zijn twee varianten geformuleerd. In een eerste variant zou de eerste inschrijvingsperiode alleen openstaan voor Nederlandstalige leerlingen, tot het percentage van 51 percent is bereikt. De tweede inschrijvingsperiode zou openstaan voor alle leerlingen. In een tweede variant kunnen tijdens die eerste inschrijvingsperiode alle leerlingen zich inschrijven tot het percentage van 51 percent is bereikt, maar kan de school steeds doorverwijzen. Tijdens de tweede inschrijvingsperiode geldt het GOK-decreet opnieuw onverkort.

Het verheugt me dat professor Verstegen in zijn advies de analyse bevestigt die aan de grondslag ligt van het GOK-I decreet. Ik geef de belangrijkste elementen aan, omdat ik van oordeel ben dat de professor zijn advies zelf moet toelichten.

Ten eerste stelt professor Verstegen dat het Nederlandstalig onderwijs als geheel geen enkele leerling kan weigeren of terugverwijzen op grond van zijn of haar Franstalige of anderstalige achtergrond, omdat er geen subnationaliteit in Brussel-Hoofdstad is en de inwoners vrij kunnen beslissen tot welke instellingen zij zich richten. In beginsel moet het Nederlandstalig onderwijs in een aanbod voorzien dat groot genoeg is om elke vraag te kunnen beantwoorden. Hij zegt dat dit niet alleen besloten ligt in de letter en de geest van de onderwijstaalwetgeving, maar dat het een onvermijdelijk onderdeel is van de vrije schoolkeuze in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Ten tweede wijst hij erop dat het loslaten van de regel 'eerst komt, eerst maalt' niet haalbaar lijkt. De Raad van State heeft in kortgeding bevestigd dat het respect voor de chronologie in het decreet zelf besloten ligt, en niet volgt uit de daaraan gegeven interpretatie. Ten derde stelt hij ook nog dat de doorverwijzingsmogelijkheid uit het gelijkeonderwijskansendecreet bedoeld is om ervoor te zorgen dat in het hele Vlaamse land een voldoende aantal Nederlandstalige leerlingen aanwezig zijn. Dat is zeker een zorg in Brussel-Hoofdstad. Dit verantwoordt volgens hem een bijzondere regeling, want er is een veel hogere relatieve aanwezigheid van anderstaligen dan eender waar in Vlaanderen. De specifieke toestand van Brussel verantwoordt dat men de uitvoering van het GOK-decreet voor Brussel dus aanpast : dat is zijn basisstelling.

Professor Verstegen heeft bijgevolg een alternatief voorstel geformuleerd. De belangrijkste elementen uit zijn voorstel zijn de volgende. Net als de doorverwijzing is de techniek die professor Verstegen voorstelt van facultatieve aard. Scholen in Brussel kunnen kiezen of zij de techniek al dan niet toepassen. Als zij dit doen, ligt voor hen de begindatum voor de inschrijvingen vast, ten vroegste op 1 september van het schooljaar dat voorafgaat aan het schooljaar waarop de inschrijvingen betrekking hebben.

Als op 1 februari van datzelfde schooljaar blijkt dat de maximumcapaciteit voor een organisatie-niveau in de school is overschreden, kan voor dat niveau voorrang gegeven worden aan leerlingen wiens thuistaal het Nederlands is, zoals bepaald in artikel III, punt 4, tweede lid van het decreet, zijn-

Vanderpoorten

de de verklaring op eer. De voorrang blijft beperkt tot 27 percent, wat overeenstemt met de spiegel van de relatieve aanwezigheid van 63 percent die nu in Brussel gehanteerd wordt, vermeerderd met de veiligheidsmarge van 10 percent uit artikel III.4. Die blijft bij deze techniek ook gehandhaafd, en is berekend op het totaal van de betreffende leerlingengroep waarbij alle inschrijvingen, zowel nieuwe als bestaande, samengenomen worden.

De toekenning van voorrang, alsook de verdere invulling van de lijst van leerlingen die definitief zijn ingeschreven, respecteren telkens de volgorde van inschrijving. Het toekennen van een beperkte voorrang bij overboeking brengt mee dat andere leerlingen worden geweigerd. Volgens professor Verstegen is het omwille van het vroege tijdstip niet nodig om na een eventuele klacht bij de Commissie Leerlingenrechten, in toepassing van artikel V.3, het LOP te laten bemiddelen.

Vanaf 1 februari geldt opnieuw onverkort het GOK-decreet. Ook als op 1 februari de maximumcapaciteit voor een organisatieniveau in de school niet is overschreden, worden alle gedane inschrijvingen definitief en gebruikt men opnieuw het doorverwijzingsmechanisme. Het voorstel van professor Verstegen lijkt de fundamenten van het GOK-decreet niet te raken. De doelstelling en de filosofie van het decreet blijven behouden, alleen de techniek is gewijzigd. De beperkte voorrang hanteert dezelfde marge van 27 percent als de doorverwijzing. Over sommige elementen van het voorstel wordt nog van gedachten gewisseld.

Ik opteer voor een uniforme en verplichte regeling voor alle scholen in Brussel-Hoofdstad. Op 1 februari worden de overboekte leerlingen geweigerd omdat de school haar maximumcapaciteit bereikt heeft. Professor Verstegen is van mening dat bemiddeling door het LOP op dat ogenblik niet nuttig is. Zelf verkies ik dat het LOP zijn bemiddelingsopdracht onverkort zou uitvoeren, zodat geen ongelijke situaties worden gecreëerd. Dat zal eveneens hier worden bediscussieerd.

Ten slotte wijs ik erop dat de aangepaste inschrijvingsregeling voor Brussel-Hoofdstad pas in werking kan treden voor het schooljaar 2005-2006 met 1 september 2004 als begindatum voor de inschrijvingen. Een overgangsregeling is op dit ogenblik nog niet mogelijk.

Het voorstel van professor Verstegen werd door mijn collega aan het college van de VGC voorge-

legd. Ikzelf heb dit besproken met de parlementsleden van de meerderheid. Op het overleg van 15 juli 2003 tussen minister-president Somers, minister Vanhengel en mezelf werd ook afgesproken dat de lokale overlegplatforms over mogelijke voorstellen geconsulteerd zouden worden. Ik zal de voorzitters van beide platforms vragen op korte termijn een advies te formuleren. Als een akkoord over het voorstel van professor Verstegen of een ander denkspoor wordt gevonden, zal dit in een voorstel van decreet worden opgenomen, waarin ook de decretale verankering van VBB zal vervat zitten.

Het Brusseldecreeet zal zich daar voorlopig toe beperken. Het Vlaams Parlement heeft recent een resolutie aangenomen waarin verschillende actiepunten zijn geformuleerd. Mijn diensten onderzoeken dat en zullen op basis van een samenwerkingsprotocol met de VGC een actieplan uittekenen. De punten die een decretale regeling vereisen, kunnen op termijn tot een uitbreiding van het Brusseldecreeet leiden.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Ik dank de minister voor haar uitgebreid antwoord. De discussie is nog niet gesloten, en de oplossing is evenmin kant en klaar. De problematiek is vrij ingewikkeld. Ik dring aan op enige spoed om tot een oplossing te komen, die tevens soelaas biedt voor het schooljaar 2004-2005, zo niet ontstaan er grote problemen.

Ik betreur dat het voorstel van professor Verstegen niet zover gaat als wat de VGC aanvankelijk had voorgesteld. Het zou meer garanties hebben opgeleverd voor de Nederlandstalige Brusselaars. Het is evenwel een stap in de goede richting.

De vraag blijft waarom de aanmeldingsperiode op 1 februari afloopt. Er kunnen dan nog mensen uit de boot vallen. Waarom kan de voorrang niet gedurende het hele jaar gelden? Werd om juridische redenen de periode vroegtijdig afgesloten? Het debat is echter niet afgesloten, en ik vermoed dat het in een nabije toekomst opnieuw aan de orde zal komen.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is wel de bedoeling om er snel werk van te maken. Professor Verstegen heeft geoordeeld dat de voorstellen van de VGC te vergaand waren en indruisten tegen de geest van het GOK-decreet. Het alternatief dat hij voorstelt, kan op heel wat bijval rekenen. Dat is een pluspunt.

Vanderpoorten

De datum van 1 februari werd waarschijnlijk gekozen omdat ouders daardoor voldoende tijd hebben om andere oplossingen te vinden als zij buiten de regeling vallen. De exacte toedracht kunt u echter beter aan de professor zelf vragen. Ik wil mij niet aan interpretaties wagen. Er is heel wat goodwill voor zijn voorstel in de Brusselse context en het wordt ervaren als een belangrijke stap in de goede richting. Bij de uitwerking ervan kan een en ander nog altijd worden verfijnd, mocht dat nodig blijken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de herinvoering van herexamens in het secundair onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Librecht tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de herinvoering van herexamens in het secundair onderwijs.

De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, mijn vraag gaat over de herexamens. In 1991 heeft de overheid een richtlijn uitgevaardigd waarin wordt gesteld dat herexamens in het secundair onderwijs veeleer een uitzonderling dan de regel moeten zijn. Het is geen verplichting, slechts een dringend advies. Op die manier is dubbelzinnigheid ontstaan. Afgeschaft zijn de herexamens niet, afgeraden worden ze wel. Dat brengt mee dat op dit ogenblik nog amper 4 percent van de secundaire studenten een herexamen afleggen. Dat is meer dan een halvering in vergelijking met enkele jaren geleden.

Uit een enquête van het onderwijstijdschrift Klasse dat werd uitgevoerd bij een representatieve groep leerkrachten, leerlingen en ouders, blijkt echter dat velen het systeem van herexamens in het secundair onderwijs genegen zijn. Bij alle genoemde categorieën vindt een betekenisvolle meerderheid het ronduit een goed systeem. Vooral studenten uit de hoogste jaren en de derde graad zijn ervoor gewonnen.

Ik heb de motivering van de leraren, ouders, studenten en beleidsverantwoordelijken naast elkaar gelegd. De motivering van de leraren steunt op het feit dat na het eindjaar enkel de toekenning van een A- of C-attest mogelijk is, deliberaties steeds moeilijker en hectischer worden en de richtlijn van het beleid tot conflict leidt met de bevindingen van de school en de klassenraad.

Klassenraden klagen dat ze leerlingen met soms verschillende tekorten, die dikwijls miniem zijn, moeten doorlaten. De scholen vermijden immers te allen prijze de procedure van een beroepscommissie, met het gevolg dat ze A-attesten toekennen aan leerlingen die niet voldoen. Klassenraden klagen er eveneens over dat leerlingen met grotere tekorten voor zogenaamde bijvakken, bijvoorbeeld 40 percent voor aardrijkskunde en geschiedenis, vaak ook een A-attest krijgen. Maar, zo voeren deze mensen aan, wat doe je dan met de eigenwaarde en de motivatie van de leerkracht ? Wat staat hij nog te vertellen als de leerling toch een A-attest krijgt ? Waarom zouden leerkrachten zich nog inspinnen en zich bijscholen voor hun vak als er met hen toch geen rekening wordt gehouden ? Leerlingen weten zeer snel dat je voor een bepaald vak echt niet moet studeren. De kwaliteit van het onderwijs is daar de dupe van.

De motivering van leerlingen en ouders steunt op het feit dat men graag alle kansen benut die geboden worden om in een studieopzet te slagen, dat een objectief herexamen een eerlijke en aantoonbare beslissing is, en dat een herexamen een eventuele hapering tijdens het schooljaar kan opvangen.

Het eigenaardige is wel dat de tegenstanders van het systeem uit een andere hoek komen. Het gaat om het kabinet van de minister van Onderwijs, de onderwijsinspectie en de onderwijskoepels. Hun motivatie luidt dat een goede ondersteuning en remediëring tijdens het schooljaar veel nuttiger is dan een tweede examenreeks. Verder wijzen ze op het feit dat de klassenraad na een jaar begeleiding de leerling voldoende kent om een oordeel te vellen en dat scholen zonder herexamens veel meer naar een constante begeleiding, bijsturing en evaluatie toewerken en niet zozeer gericht zijn op het eindresultaat. Persoonlijk ben ik daar niet van overtuigd.

Aangezien de vraag van leerkrachten, leerlingen en ouders voor het behoud van een stelsel van herexamens duidelijk bestaat, naast een verantwoorde en terechte motivering, zou het goed zijn de zaak ernstig te herbekijken en een tussenoptie te overwe-

Librecht

gen. Dat betekent dat er een primordiale aandacht voor constante begeleiding, bijsturing en evaluatie gedurende het schooljaar wordt gekoppeld aan het behoud van herexamens. Het ene staat immers het andere niet in de weg. Een duidelijke lijn is aangegeven.

Mevrouw de minister, hoe staat u tegenover de duidelijke uitslag van de peilproef in Klasse ? Hoe staat u tegenover de duidelijke motivering van de leerkrachten, ouders en leerlingen ?

Ziet u iets in een heilzaam compromis tussen de twee componenten, namelijk een daadwerkelijk aantoonbare onderwijspraktijk die steunt op constante begeleiding, bijsturing en evaluatie enerzijds en een gelijktijdig behoud van herexamens anderzijds ?

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij graag aan bij deze vraag. Ik pleit ervoor de daadkracht van de begeleiding door de klassenraad, de titularissen en de vaktitularissen optimaal te behouden, maar daarnaast de herexamens als remedie te behouden.

Jongens, veel meer dan meisjes, hebben het in de pubertijd soms lastig. Die tijd verloopt dikwijls in schokgolven. Sommige jongens zijn dan niet erg oplettend in de klas en speels, en lopen zo gemakkelijk wat achterstand op. Dat mag niet als een straf of rancune tegen de leerling worden uitgespeeld. De klassenraad moet daarover waken, en doet dit ook. Deze problematiek is niet nieuw.

Mevrouw de minister, hoe staat u tegenover deze problematiek ? Hebt u intussen nog bijkomende inzichten verworven over het principe van herexamens voor leerlingen die in juni de eindstreep niet volledig hebben behaald ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, ik sta uiteraard positief tegenover de peilproef van Klasse, maar wil er wel op wijzen dat het om een peilproef gaat. Alleen de perceptie van de bevrageden werd gemeten. U weet toch dat perceptie slechts één deel van het verhaal is. De feiten stroken niet altijd met de perceptie van de mensen.

De enquête is belangrijk omdat ze duidelijk aangeeft dat er nog heel wat misverstanden over evaluatie en herexamens voortleven. Ik wil rekening

houden met de resultaten omdat ze mij de gelegenheid geven een aantal verduidelijkingen over de problematiek aan te reiken. Zo spreek ik bijvoorbeeld in het vervolg van mijn betoog liever over uitgestelde beslissing dan over herexamen.

Er is geen sprake van ambigüiteit met betrekking tot de afschaffing. Het gaat hier over uitzonderlijke gevallen, waarbij de delibereerende klassenraad over onvoldoende gegevens beschikt om in juni een gefundeerd oordeel uit te spreken. Het is daarom juist positief dat we gekomen zijn tot slechts 4,5 procent uitgestelde beslissingen. Dat bewijst dat scholen, en meer bepaald leraren, meer procesgericht en minder productgericht denken in termen van evaluatie en steeds meer gegevens verzamelen, remediëren en bijsturen tijdens het schooljaar. Dat wordt bevestigd door het feit dat er in die periode minder zittenblijvers zijn.

Tegelijkertijd is het belangrijk om duidelijk aan te geven welke de limieten van het onderzoek zijn. Men kan slechts conclusies trekken tot op het niveau van de bevraging. Nergens werd immers gepeild naar wat ouders, leerlingen of leerkrachten precies goed vinden aan het systeem van herexamens. Er werd niet gepeild naar de redenen of de argumenten die aan de grondslag liggen van hun stelling. Dat was ook niet de bedoeling van het onderzoek. De echte redenen zullen waarschijnlijk divers zijn.

Ik heb eveneens mijn twijfels bij het feit dat de realiteit van de dagelijkse besluitvorming in strijd is met de visie van de onderwijsverhouding. Voor een uitgebreide verduidelijking van deze visie verwijs ik naar antwoorden die ik vroeger al heb gegeven naar aanleiding van soortgelijke vragen. De feiten leveren een ander beeld op, dat beter aansluit bij een algemene trend naar permanente evaluatie en remedie tijdens het schooljaar.

Ik heb veel begrip voor al uw argumenten en anekdotes met betrekking tot de deliberatiepraktijk van de klassenraden. Ik ben de laatste om te ontkennen dat deze situaties zich vandaag niet zouden kunnen voordoen. U bent het echter hopelijk met mij eens dat er veel meer situaties kunnen worden gevonden waar de deliberaties zeer zorgzaam en veel gelijkgerichter gebeuren en er vooral aandacht is voor de prospectieve waarde van een deliberatie, in concreto het afwegen van de talenten van de leerling in relatie tot de studieloopbaan die de leerling in samenspraak met de betrokken leraren voor zichzelf heeft uitgezet.

Vanderpoorten

In die zin is het niet steeds aangewezen om zomaar meteen in te gaan op die schoolgebonden gevallen waar er jammer genoeg nog sterk productgericht en vanuit elk afzonderlijk vak wordt gedacht. De overheid moet ervoor zorgen dat een aantal onderwijskundige principes, die internationaal worden aanvaard en gestimuleerd, geleidelijk aan worden geïmplementeerd in haar onderwijs.

Het antwoord op uw vraag inzake het compromis tussen de componenten is eenvoudig, want de huidige regelgeving heeft juist de bedoeling om dit evenwicht te garanderen. Het blijft behoren tot de autonomie van de klassenraad om het principe van uitgestelde beslissing toe te passen op een individuele leerling. Als een school er dus in uitzonderlijke gevallen echt van overtuigd is dat het een goed principe is, dan ben ik het daar ook mee eens. Wel ben ik van mening dat elke school van meet af aan in haar schoolreglement duidelijk moet maken of dat systeem al dan niet wordt toegepast, want er bestaat bij ouders en jongeren nogal eens onduidelijkheid over de manier van evalueren. Het is natuurlijk belangrijk om op voorhand te weten of er soms een uitgestelde beslissing wordt genomen of niet.

Ik citeer even uit de omzendbrief die bij het besluit hoort : ‘Deze beslissingen worden in beginsel genomen uiterlijk op 30 juni van het betrokken schooljaar. Dit vormt de algemene regel, ervan uitgaande dat de klassenraad de leerling afdoende kent en weet wat hij waard is na hem gedurende een volledig schooljaar te hebben begeleid en geëvalueerd. Met andere woorden : de delibererende klassenraad moet in principe uiterlijk op 30 juni over voldoende nuttige elementen beschikken om een eindbeslissing te kunnen treffen. Niettemin kan de termijn “uiterlijk op 30 juni” voor uitzonderlijke én individuele gevallen worden verlengd tot “uiterlijk de eerste schooldag van het daaropvolgend schooljaar”. Het betreft hier geen uitstel van de eindbeoordeling, maar louter een langer dan gebruikelijk lopend besluitvormingsproces. Het behoort tot de autonome bevoegdheid van de delibererende klassenraad om te oordelen of sommige leerlingen aan een bijkomende proef moeten worden onderworpen vooraleer een definitieve beslissing kan worden genomen. Deze bijkomende evaluatie kan gebeuren op basis van herexamens, vakantiewerk of -lektuur, enzovoort.’

Dat betekent dat de school bij twijfelgevallen echt wel kan beslissen om over te gaan tot een uitgestelde beslissing. Hieruit blijkt ook dat er naast de uit-

gestelde beslissing nog andere mogelijkheden bestaan om voldoende gegevens te verzamelen. Het zijn alternatieven die zich niet in de sanctiesfeer bevinden, maar leerlingen meer aanspreken op hun motivatie.

De doorlichtingspraktijk geeft aan dat meer dan 80 percent van de uitgestelde beslissingen na twee vakantiemaanden waarin begeleiding en ondersteuning minimaal tot onbestaande is, toch wel resulteert in een A-attest.

Uit de feiten en de cijfers blijkt eveneens dat de kwaliteit hierdoor niet in het gedrang komt. Onze resultaten in tal van internationale vergelijkende onderzoeken spreken hier voor zich. Tevens blijkt uit de cijfers dat samen met het terugdringen van de uitgestelde beslissingen ook het aantal zittenblijvers terugloopt. Het reduceren van het aantal herexamens impliceert dus niet noodzakelijk een toename van het aantal zittenblijvers. Hieruit blijkt dat het ingrijpen op de evaluatieprocedure, in concreto minder herexamens, ingrijpt op de leersituatie en op het leerproces tijdens het schooljaar. Het heeft een aantal duidelijke effecten, namelijk minder herexamens, minder zittenblijvers, meer leerlingen die permanent worden bijgestuurd en hun opleiding met succes afronden op 30 juni en minder leerlingen en gezinnen die in juli en augustus te lijden hebben onder nodeloze examenstress.

Dit hele proces werd reeds een heel aantal jaren geleden in gang gezet en leidt in de meeste gevallen toch wel tot goede resultaten. Ik kan me echter voorstellen dat er inderdaad jongeren zijn die er om een of andere reden hun voeten aan hebben geveegd, wat tot een uitgestelde beslissing kan leiden. Ik heb daar geen enkel probleem mee, zolang het niet gaat om massa's leerlingen, want dan schort er natuurlijk wel iets aan de begeleiding van de school zelf.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord, waarin ik echt wel hoopgevende accenten onderken voor de mensen die erom vragen.

Ik hoor u zeggen ‘ik wil duidelijk gehoor geven aan’, ‘ik heb veel begrip voor’ en ‘ik ben de laatste om te ontkennen’. Ik vind dat hoopgevend. Het was er me bij deze vraag eigenlijk om te doen te vernemen hoe u, na een evaluatieperiode van 10 jaar en na een duidelijke wens van het onderwijsveld, tegenover deze problematiek staat.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De heer André Van Nieuwkerke treedt als voorzitter op*

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vermelding van het leervak 'gebarentaal' op het diploma van de afgestudeerde geaggregeerden secundair onderwijs, groep 1

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vermelding van het leervak 'gebarentaal' op het diploma van de afgestudeerde geaggregeerden secundair onderwijs, groep 1.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, op het einde van vorig schooljaar studeerden in Vlaanderen, meer specifiek in West-Vlaanderen aan de Katho-Reno voor het eerst twee dove studenten af als regent, dus als geaggregeerde secundair onderwijs groep 1. Hun diploma vermeldt respectievelijk 'gebarentaal-geschiedenis-technisch-technologische opvoeding' en 'gebarentaal-handel-burotica'. Beide diploma's vermelden dus duidelijk de eigen moedertaal van de betrokkenen, namelijk de gebarentaal.

Hun specifieke opleiding gebarentaal ontvingen ze van deskundige professoren, professor Vanmeerbergen van de VUB en professor Vanherreweghe van de Universiteit Gent. Deze opleiding besloeg het hele taalgamma, van non-verbale communicatie over grammatica en notatie tot en met de geschiedenis van de gebarentaal, de dovencultuur en de dovengemeenschap. Ik heb die programma's gezien. Ik stond er versteld van hoeveel daarover te vertellen valt. De gebarentaal kent een echte algemene taalwetenschap, net zoals de andere talen. Beide leerkrachten volgden trouwens ook de uitbreiding gebarentaal. Thans oefenen ze het beroep van leraar uit. Zoals ze dat steeds wilden, geven ze les aan dove kinderen en jongeren.

Nu blijkt er echter een probleem te rijzen : de administratie Onderwijs aanvaardt de benaming 'gebarentaal' op hun diploma immers niet. Die benaming zou moeten worden gewijzigd in 'Nederlands'. De reden daarvan is dat de administratie het leervak gebarentaal niet erkent. Natuurlijk is dit voor de afgestudeerde studenten een absurde situatie, daar zij in hun lerarenopleiding het vak Nederlands als dusdanig nooit hebben gevolgd. Ze hebben zich ingezet om gebarentaal te leren. Eigenlijk doet die vraag om dit te vervangen door 'Nederlands', afbreuk aan hun studie-inzet en aan de waarde van het vak Vlaamse gebarentaal als een volwaardige taalkundige opleiding. Bovendien zijn deze afgestudeerden, gezien hun specifieke opleiding, ook niet in staat om het vak Nederlands te geven.

Conform artikel 57 quinquies van het hogescholende decreet heeft de hogeschool een plaatsvervangend vak gegeven voor een vak dat deze studenten, omwille van hun handicap, niet konden volgen. Ik citeer paragraaf 1 van dit artikel : 'Studenten met een handicap die hogescholend onderwijs volgen, maar omwille van hun handicap bepaalde opleidingsonderdelen niet kunnen volgen, kunnen daarvoor een vrijstelling krijgen, indien ze vervangende onderwijsactiviteiten volgen.' Paragraaf 2 vervolgt : 'Het hogeschoolbestuur beslist over de vrijstelling en legt de vervangende activiteiten vast.' Welnu, dat is gebeurd. Dat is ook op papier gezet. Ik heb daar kopies van.

Mevrouw de minister, dit verhaal zou vandaag in de Franse Gemeenschap niet mogelijk zijn. Volgens mijn informatie heeft de Raad van de Franse Gemeenschap in oktober jongstleden immers een ontwerp van decreet goedgekeurd waardoor gebarentaal officieel wordt erkend. Zoals u en iedereen hier vind ik het een betrachting om iedereen in het Vlaams onderwijs en later ook op de arbeidsmarkt volwaardige kansen te kunnen bieden.

Mevrouw de minister, wat is er nodig om een officiële vermelding van het leervak Vlaamse gebarentaal op het diploma mogelijk te maken, en er dus voor te zorgen dat de vermelding in het diploma van deze twee pioniers in Vlaanderen, die een voorbeeld zijn voor al degenen die na hen zullen komen, niet moet worden gewijzigd in de vermelding van een vak dat ze nooit hebben gevolgd ? Bent u bereid dringend de nodige initiatieven te nemen om het probleem van de huidige en toe-

Vanleenhove

komstige dove studenten en afgestudeerden in de lerarenopleiding op te lossen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Vanleenhove, een oplossing dringt zich inderdaad op. We moeten nagaan hoe dit mogelijk is. De Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen heeft blijkbaar autonoom het initiatief genomen om het leervak gebarentaal te organiseren. Dat past inderdaad in het kader van het door u aangehaalde artikel van het hogescholendecreet.

Het vak zelf komt echter niet voor in het decreet inzake de lerarenopleiding. Blijkbaar zijn die beide dingen niet in overeenstemming. Het decreet op de lerarenopleiding definieert de opleidingseenheden die de hogescholen kunnen aanbieden. Gebarentaal komt nu eenmaal niet voor op deze lijst, althans toch niet tot op heden. In uitvoering van de evaluatie van de lerarenopleiding wordt, zoals u weet, gewerkt aan een nieuwe decretale regeling, maar voor uw concreet probleem zou dat wat te lang duren.

Door uw verhaal ben ik er voorstander van dat eerder trachten te regelen. Ik begrijp dat dit voor de afgestudeerde studenten momenteel een pro-

bleem is. Ik zal eerst en vooral de betrokken hogeschool contacteren om na te gaan hoe dat probleem precies is gerezen, wanneer ze dat heeft gemerkt en welke decreetsartikels ze terzake heeft gebruikt. Uiteraard zal ik ook mijn administratie raadplegen hierover. Ik zal nagaan wat er precies in het decreet van de Franse Gemeenschap staat. Als dat een goede oplossing is, dan moeten we proberen eenzelfde oplossing te zoeken. Zeker in een tijd als deze, waarin steeds meer wordt gepraat over inclusief onderwijs, is het niet vol te houden dat dit voor die studenten onmogelijk wordt gemaakt. Ik zal dit alleszins aankaarten en er zo snel mogelijk een oplossing voor uitwerken.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, dit antwoord is bijzonder bevredigend. Het geeft immers uitzicht op het op korte termijn tenietdoen van een onrechtvaardige situatie. Ik reken er uiteraard ook op dat dit met terugwerkende kracht zou gebeuren, zodat ook die twee studenten daaronder zouden vallen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.49 uur.*
